

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 71/2011-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júna 2011 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošikovej a sudcu Jána Lubyho o sťažnosti M. S. a A. S., B., zastúpených Advokátskou kanceláriou P., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. M. K., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 260/08-315 z 26. januára 2010, za účasti Krajského súdu v Bratislave, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. S. a A. S. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 260/08-315 z 26. januára 2010 p o r u š e n é b o l i .

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 260/08-315 z 26. januára 2010 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave j e p o v i n n ý uhradiť M. S. a A. S. trovy konania v sume 321,09 € (slovom tristodvadsaťjeden eur a deväť centov) na účet ich právneho zástupcu P., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. mája 2010 doručená sťažnosť M. S. a A. S., B. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených Advokátskou kanceláriou P., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. M. K., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 260/08-315 z 26. januára 2010.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti okrem iného uviedli:

«... Navrhovatelia v konaní, ktorého je napadnuté rozhodnutie výsledkom, teda p. A. B., O. B., p. F. H. a p. J. H. (ďalej spolu len „navrhovatelia“) sa návrhom, podaným 19. februára 2004 na Okresnom súde Bratislava IV. (ďalej len „okresný súd“), ako spoluvlastníci nehnuteľností, susediacich s nehnuteľnosťou a realizovanou stavbou sťažovateľov, domáhali nároku na náhradu škody v sume 600 698,- Sk s príslušenstvom, ktorá im podľa návrhu mala vzniknúť nepovolenou stavebnou činnosťou sťažovateľov tak, ako bola vyšpecifikovaná v znaleckom posudku, priloženom k návrhu navrhovateľov. Okresný súd o návrhu konal v konaní sp. zn. 4 C 40/2004.

Sťažovatelia v reakcii na návrh uviedli, že na predmetnú činnosť mali stavebné povolenie, ktoré bolo právoplatné a bolo zrušené až rok po jeho právoplatnosti, pričom po jeho zrušení stavebné práce nevykonávali. Zároveň namietali, že v čase výkonu stavebných prác na základe stavebného povolenia nedošlo k činnosti, ktorou by mohla byť a bola spôsobená škoda.

Okresný súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie a ustanovil 21. marca 2007 znalkyňu Ing. O. I., (ďalej len „znalkyňa“), ktorá dňa 21. júla 2007 predložila znalecký posudok č. 18/2007. Na základe tohto znaleckého posudku navrhovatelia vzali návrh v časti späť. Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom zo dňa 30. mája 2008, sp. zn. 4 C 40/2004-241, pričom znalecký posudok č. 18/2007 bol kľúčovým dôkazom, na základe ktorého okresný súd (i) dospel k záveru o porušení právnej povinnosti sťažovateľov, aj (ii) ustálil výšku škody. Pokiaľ ide o zavinenie, okresný súd, s odkazom na § 420a ods. 1 a ods. 2 písm. c) Občianskeho zákonníka, dospel k záveru, že ide o zodpovednosť objektívnu a príčinnú súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a vznikom škody len skonštatoval, bez akéhokoľvek vysvetlenia dôvodov, na základe ktorých k tomu dospel.

Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, v ktorom namietli najmä neexistenciu príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti a vznikom škody a samotný znalecký posudok č. 18/2007, ktorý bol pre prvostupňové rozhodnutie kľúčový. Zopakoval tiež aj to, že ich práce boli vykonávané na základe stavebného povolenia a tiež, že škoda na nehnuteľnosti navrhovateľov existovala v určitom rozsahu už pred začatím výkonu prác sťažovateľov, pričom navrhovatelia boli už v tom čase zaviazaní rozhodnutím stavebného úradu na prijatie stavebných opatrení, ktoré mali zabrániť práve vzniku škody, ktorá bola predmetom žalovaného nároku. Poukázali aj na to, že škoda vznikla a pretrvávajúco vznikala v dôsledku pôsobenia nezachytávanej a neodvádzanej dažďovej vody zo strechy samotných navrhovateľov, ktorej zachytávanie a zvod odmietli realizovať vraj z dôvodu nedostatku peňazí a z dôvodu, že nemajú právnu povinnosť takúto stavebnú úpravu vykonať aj napriek tomu, že na jej vykonanie boli zaviazaní stavebným úradom. Ponuky sťažovateľov, že na vlastné náklady zabezpečia a vykonajú zachytávanie a odvod dažďovej vody zo strechy, navrhovatelia odmietli. K podanému odvolaniu podali sťažovatelia aj doplnenie odvolania zo dňa 5. októbra 2009 v ktorom o. i. uviedli aj to, že

znalecký posudok č. 18/2007 bol vypracovaný s použitím v tom čase už neúčinného právneho predpisu.

O odvolaní navrhovateľov rozhodol krajský súd napadnutým rozhodnutím, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu. Krajský súd sa stotožnil s ustáleným skutkovým stavom a s odôvodnením okresného súdu a obmedzil sa na podrobnejšiu rekapituláciu argumentov v prospech identifikácie činnosti, ktorou mala vzniknúť škoda a poškodení majetku navrhovateľov, v ktorom mala škoda spočívať, pri súčasnom konštatovaní príčinnej súvislosti medzi týmito dvomi skutočnosťami, opäť s odvolaním sa na znalecký posudok č. 18/2007. Námietky sťažovateľov voči znaleckému posudku č. 18/2007, týkajúce sa použitia neúčinného právneho predpisu, krajský súd vyhodnotil ako námietky neuplatnené pred súdom prvého stupňa a preto nenapĺňajúce kritériá uplatnenia odvolacieho dôvodu až v odvolacom konaní. ...

Zo znaleckého posudku č. 18/2007, časť 6 Použité predpisy vyplýva, že na vypracovanie znaleckého posudku z odboru stavebníctva, na posúdenie nehnuteľnosti a spôsobených škôd, použil päť predpisov, z ktorých len jeden má priamy vzťah k predmetu posudku, pričom práve tento jeden jediný relevantný právny predpis bol v čase vypracovania znaleckého posudku už sedem rokov neúčinný. Ide o vyhlášku MF TIR č. 83/1976 Zb., ktorá bola zrušená novelou stavebného zákona č. 237/2000 Z. z. Znalčka je pri vypracovaní znaleckého posudku zodpovedná za jeho obsah, a to aj ak si na čiastkové otázky pribrala konzultanta z odboru. Inými slovami, obsah znaleckého posudku predstavuje vždy závery znalca, ktorý ho vypracúva. Ak obsahom znaleckého posudku sú odpovede (aj) na otázky, týkajúce sa konkrétnych konštrukčných riešení stavby a potrebných úprav či posudzovanie odborných, technických otázok a znalčka sama uvádza, že pri ich posúdení vychádzala z neúčinného predpisu..., zbavuje to závery znaleckého posudku a v ňom obsiahnuté zistenia relevancie.

Sťažovatelia si uvedomujú, že úlohou ústavného súdu nie je skúmať správnosť znaleckých zistení v konaní o ústavnej sťažnosti. Zastávajú však názor, že ak znalčka v znaleckom posudku sama uvádza ako jediný právny predpis so vzťahom k odboru, v ktorom posudok vyhotovila, predpis, ktorý je neúčinný, postihuje to znalecký posudok vadou, ktorá nie je formálna, ale má zásadný dopad na relevanciu a teda aj prípustnosť takéhoto dôkazu. Túto vadu mal vziať do úvahy okresný súd, aj krajský súd a pri

vyhodnotení tohto kľúčového dôkazu dať jasnú odpoveď na otázku, prečo dospel k záveru, že táto vada nemá vplyv na relevanciu obsahu znaleckého posudku k veci samej.

Postup krajského súdu, ktorým tieto námietky sťažovateľov odmietol ako nespôsobilé byť dôvodom odvolania, neobstoja, keďže nešlo o uplatnenie skutočností, ktoré v rámci kontradiktórnosti procesu mali uplatniť sťažovatelia už v konaní na prvom stupni. Išlo o skutočnosti, na ktoré je súd pri hodnotení dôkazu povinný prihliadať *ex offo*, pretože v opačnom prípade vyvstávajú zásadné pochybnosti o zákonnosti a spravodlivosti celého konania, postaveného na takomto dôkaze.

Vo vzťahu k znaleckému posudku v spojení s odôvodnením rozsudku okresného súdu ako aj napadnutého rozhodnutia považujú sťažovatelia za dôležité upriamiť pozornosť aj na fakt, že podľa OSP je súd povinný položiť znalcovi len skutkové otázky a vyvarovať sa otázok, ktoré sa vzťahujú na právne posúdenie predmetu znaleckého posudku – a opačne, do pôsobnosti znalca nepatrí ani vykonávanie dôkazov a posudzovanie právnych otázok. Zo znaleckého posudku č. 18/2007 celkom zjavne vyplýva, že znalkyňa v otázke č. 2 posudzovala aj oprávnenie sťažovateľov uskutočňovať konkrétne činnosti na základe stavebného povolenia a konštatovala porušenie stavebného zákona. Inými slovami, ustálila skutkový stav a identifikovala právnu normu, pod ktorú tento stav subsumovala a vyslovila záver o porušení zákona, resp. postupe sťažovateľov v súlade s rozhodnutím orgánu aplikácie práva. Rovnako postupovala vo vzťahu k záveru o príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti a vznikom škody. Tento záver „prevzal“ aj okresný s potvrdil aj krajský súd, pričom sa odvolal práve a len na predmetný znalecký posudok. Okresný súd v rozsudku na str. 5 ods. 6 uvádza, že „Vykonaným znaleckým dokazovaním mal súd za preukázané, že odporcovia realizovali výstavbu... bez stavebného povolenia, ktoré má garantovať dodržiavanie zákona... Odporcovia v I. a II. rade pri uskutočňovaní stavieb sa dopustili porušenia príslušných ustanovení Stavebného zákona...“. Rovnako konštatuje existenciu príčinnej súvislosti. Podľa sťažovateľov znalkyňa nebola oprávnená hodnotiť právne otázky a tieto jej závery nemali byť pre súd relevantné pri posudzovaní protiprávnosti konania či oprávnenosti vykonávať stavebnú činnosť sťažovateľom. ...

Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vo vzťahu k protiprávnosti činnosti sťažovateľov vyplýva, že pre záver o protiprávnom konaní, o porušení povinnosti zo zákona a stavebného povolenia, bol pre okresný súd rozhodujúcim znalecký posudok. Inými

slovami, v posúdení právnej otázky súd vychádzal z jej posúdenia znalcom. Iný záver stručné odôvodnenie rozsudku okresného súdu (str. 5 ods. 6 a 7) neumožňuje, keďže okresný súd, okrem referencie na znalecké dokazovanie, nedal žiadnu odpoveď na to, akými úvahami sa riadil a z akých dôvodov dospel k záveru, že sťažovatelia realizovali činnosť bez stavebného povolenia a taktiež neidentifikoval žiadne ustanovenie stavebného zákona, ktoré mali sťažovatelia porušiť a akým konaním ho mali porušiť – uviedol len, že sa dopustili porušení „príslušných ustanovení“ stavebného zákona, čo ani pri najlepšej vôli nie je možné považovať za jasné odôvodnenie. Krajský súd bol síce podrobnejší, ... ale rovnako nedal žiadnu odpoveď na otázku, aké konkrétne zákonné ustanovenie či na základe zákona vydané rozhodnutie bolo ktorou činnosťou porušené. ...

Vo vzťahu k právnej kvalifikácii krajský súd odkázal na rozsudok okresného súdu preto sa budú sťažovatelia ďalej zaoberať len ním. Z rozsudku okresného súdu vyplýva, že okresný súd samotnú právnu kvalifikáciu zodpovednosti za škodu ustálil na objektívnej zodpovednosti za škodu (str. 5 ods. 7). Vo vzťahu k objektívnej zodpovednosti okresný súd v odôvodnení na str. 5 rozsudku citoval ustanovenia o (objektívnej) zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkovou činnosťou, s odkazom na § 420a ods. 1 a ods. 2 písm. c) OZ, podľa ktorých „každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobí inému prevádzkovou činnosťou.“ (ods. 1) a „Škoda je spôsobená prevádzkovou činnosťou, ak je spôsobená ... oprávneným vykonávaním alebo zabezpečením prác, ktorými sa spôsobí inému škoda na nehnuteľnosti alebo sa mu podstatne sťaží alebo znemožní užívanie nehnuteľnosti“ [ods. 2 písm. c)]. Z uvedeného by malo vyplývať, že ak súd dospel k záveru o objektívnej zodpovednosti (str. 5 ods. 7) a zároveň ako relevantné právne normy citoval § 420a ods. 1 a 2 písm. c) OZ, potom tieto právne normy by mali byť tými, pod ktoré by sa mal zistený skutkový stav subsumovať, vedúc tak k záveru, ktorý okresný súd na str. 5 ods. 7 uvádza. Znamenalo by to, že sťažovatelia vykonávali prevádzkovú činnosť, ako ju definuje § 420a ods. 2 písm. c) OZ, teda oprávnené vykonávanie prác, ktoré inému spôsobí škodu. To je však v priamom rozpore s tvrdeniami okresného aj krajského súdu o tom, že činnosť sťažovateľov bola neoprávnená, resp. v rozpore so zákonom a stavebným povolením. Odôvodnenie okresného súdu teda v základnej otázke právnej kvalifikácie obsahuje tvrdenia, ktoré sa navzájom vylučujú a činia tak záver okresného súdu v plnom rozsahu svojvoľným.

Okresný súd tiež cituje ustanovenie § 420 OZ, ktoré však pre vznik zodpovednosti za škodu vyžaduje aj zavinenie. Odhliadnuc od toho, že k zavineniu sa súdy nevyjadrili vôbec, je citácia § 420 OZ v priamom rozpore so záverom súdov, že zodpovednosť za škodu na strane sťažovateľov, je zodpovednosťou objektívnou.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že závery súdov v základnej otázke, v otázke právnej kvalifikácie zodpovednosti za škodu, ktorá mala založiť nárok, priznaný navrhovateľom, sú z dôvodu neodstrániteľných vnútorných rozporov nepreskúmateľné a tým je odôvodnenie oboch rozhodnutí v rozpore s požiadavkou, ktorú na odôvodnenie kladie čl. 46 ods. 1 ústavy. ...

Sťažovatelia... chcú... poukázať na fakt, že v samotnom znaleckom posudku sa konštatuje, že niektoré činnosti, ktoré súdy vyhodnotili ako protiprávne a majúce za následok vznik škody, boli znalcom označené ako tie, ktoré ku škode neviedli. A naopak, kým posudok ako škodu v dôsledku spojenia budov konštatuje zavlhnutie múru, tak v sume náhrady škody boli zohľadnené aj položky, ktoré so sanáciou škody nesúvisia alebo súvisia len nepriamo, ako riešenie možných situácií, ktoré však v čase rozhodnutí nenastali. ...

So skutkovým stavom súvisiacou otázkou je aj otázka rozsahu zodpovednosti sťažovateľov za škodu, ktorá mala byť spôsobená. Uvedomujúc si, že je to otázka na všeobecný súd. ...

Okresný súd sa vo vzťahu k preukázaniu príčinnej súvislosti obmedzil na jednu vetu, s referenciou na znalecký posudok, a skonštatoval, že „... medzi porušením právnej povinnosti a vznikom škody je príčinná súvislosť“. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajský súd k otázke príčinnej súvislosti uvádza jednotlivé činnosti sťažovateľov, bez bližšej špecifikácie, kedy k nim došlo a tiež jednotlivé škody na nehnuteľnosti navrhovateľov, opäť bez bližšej špecifikácie... a pridáva sa k záverom okresného súdu, že podmienka príčinnej súvislosti bola splnená. Ako uvádzajú sťažovatelia v časti 3.2.2, súdy sa nedostatočne vysporiadali s identifikáciou protiprávneho konania, čo samo osebe vylučuje možnosť určenia príčinnej súvislosti medzi týmto konaním a škodou. Inými slovami, ak nepoznám jednu skutočnosť, nemôžem určiť, či v príčinnej súvislosti s ňou nastala iná skutočnosť. ...

Ak mal súd informáciu o tom, že nehnuteľnosť navrhovateľov bola alebo mohla byť poškodená v dôsledku nečinnosti navrhovateľov vo vzťahu k údržbe ich nehnuteľnosti, o to viac úsilia mal vyvinúť na to, aby zistil, či výlučným a jediným dôvodom vzniku žalovanej

škody bola činnosť sťažovateľov alebo či táto škoda mohla vzniknúť (šťasti alebo úplne) aj nečinnosťou navrhovateľov a neplnením povinností, ktoré im stavebný úrad uložil. Rezignácia na takéto zistenie alebo na uvedenie dôvodov, prečo to nie je pre rozhodnutie vo veci podstatné, postihuje konanie a rozhodnutie okresného a krajského súdu vadou, zakladajúcou porušenie základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.»

Sťažovatelia na základe uvedených skutočností navrhli, aby ústavný súd prijal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľov M. S. a A. S. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26. januára 2010, sp. zn. 5 Co 260/08-315, porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa sp. zn. 26. januára 2010, sp. zn. 5 Co 260/08-315, sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľom M. S. a A. S. sa spoločne priznáva finančné zadostučinenie v sume 1 000 eur (slovom jedentisíc eur), ktoré mu je Krajský súd v Bratislave povinný mu zaplatiť do jedného mesiaca odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľom M. S. a A. S. spoločne náhradu trov právneho zastúpenia, vrátane DPH, na účet ich právneho zástupcu do jedného mesiaca odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), a keďže zistil, že sú splnené ústavné a zákonné predpoklady na prijatie sťažnosti sťažovateľov na ďalšie konanie, uznesením č. k. IV. ÚS 71/2011-19 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 15. marca 2011 predsedníčku krajského súdu, aby sa vyjadrila k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ju vyzval, aby sa vyjadrila aj k sťažnosti sťažovateľov.

Predsedníčka krajského súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 4. apríla 2011, okrem iného uviedla:

„... V odôvodnení napadnutého rozsudku Krajského súdu v Bratislave sa odvolací súd (a konštatujú to aj sťažovatelia), obmedzil na podrobnejšiu rekapituláciu argumentov ohľadom skutočností, ktoré boli príčinou vzniku škody na strane navrhovateľov, v intenciách odvolacích dôvodov. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v odvolacom konaní nemá odpovedať na každú námietku či argument v odvolaní, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, či zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, preskúmaného v odvolacom konaní.

V odôvodnení napadnutého rozsudku sa odvolací súd rovnako vyjadril aj k otázke sporného znaleckého posudku Doc. Ing. O. I., CSc., č. 18/2007 zo dňa 21. 07. 2007, ktorý sa nakoniec vyjadroval k odborným otázkam ohľadne mechanizmu a príčin vzniku škody, tiež k možnostiam odstránenia následkov v smere posúdenia možnosti uvedenia do pôvodného stavu, resp. nevyhnutnosti náhrady škody v peniazoch.

Pokiaľ sa znalkyňa vyjadrovala aj k otázke príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti a vzniku škody, odpovedala len na otázky odporcov v konaní, teda samotných sťažovateľov (viď druhá strana posudku, otázka č. 11 až 13), ktorí teraz riešenie právnych otázok znalkyňou namietajú.

Pre úplnosť poukazujem na skutočnosť, že zo spisu vyplýva aj to, že sťažovatelia v postavení odporcov, podali dňa 15. 07. 2010 na súde prvého stupňa, návrh na obnovu konania, vedeného pôvodne na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 4 C 40/2004.

Na základe týchto skutočností, Vám súčasne oznamujem, že Krajský súd v Bratislave podľa ustanovenia § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, netrvá na ústnom prerokovaní veci pred ÚS SR. “

Sťažovatelia na stanovisko krajského súdu reagovali vyjadrením a oznámením z 18. apríla 2011 (doručeným ústavnému súdu 20. apríla 2011), v ktorom okrem iného uviedli:

«Podstatou námietok uvedených v návrhu sťažovateľov, doručených Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) dňa 18. mája 2010, je výhrada, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) zo dňa 26. januára 2010, sp. zn. 5 Co 260/08-315 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) nebol dostatočne odôvodnený vo vzťahu k aplikácii záverov zo znaleckého posudku, ktorý Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“), a neskôr krajský súd, vzal bez ďalšieho za základ svojho rozhodnutia.

Pre závery okresného súdu o protiprávnom konaní sťažovateľov (t. j. o porušení povinnosti zo zákona a stavebného povolenia) bol totiž rozhodujúcim znalecký posudok, pričom okresný súd pri posúdení právnej otázky vychádzal výlučne z jej posúdenia znalkyňou. Iný záver stručné odôvodnenie rozsudku okresného súdu (str. 5 ods. 6 a 7) neumožňuje, keďže okresný súd, okrem referencie na znalecké dokazovanie, nedal vo svojom rozhodnutí žiadnu odpoveď na to, akými úvahami sa riadil (neuviedol z akých dôvodov dospel k záveru, že sťažovatelia realizovali činnosť bez stavebného povolenia a taktiež neidentifikoval žiadne ustanovenie stavebného zákona, ktoré by mali sťažovatelia porušiť a akým konaním ho mali porušiť – uviedol len, že sa dopustili porušení „príslušných ustanovení“). Tento záver „prevzal“ a potvrdil aj krajský súd v napadnutom rozhodnutí, pričom sa odvolal práve a len na predmetný znalecký posudok.

V skratke, vzhľadom na to, že znalkyňa nebola oprávnená hodnotiť právne otázky, resp. jej právne závery nemôžu byť pre súd relevantné pri posudzovaní protiprávnosti konania či oprávnenosti vykonávať stavebnú činnosť sťažovateľov, súd nemohol z týchto záverov vychádzať tak, že na ne len odkázal, bez toho, aby sa právnym posúdením protiprávnosti konania sťažovateľov, príp. protiprávnosti ostatných účastníkov súdneho konania, sám v odôvodnení náležite vysporiadal. V tomto smere je preto irelevantná námietka krajského súdu, že to mohli byť aj sťažovatelia, ktorí mohli znalcovi klásť otázky týkajúce sa týchto okolností – súd totiž ani v takom prípade nie je zbavený povinnosti právne posúdiť vec.

Námietku, že sťažovatelia podali návrh na obnovu konania považujú sťažovatelia za nedôvodnú, pretože podanie tohto návrhu nepredstavuje žiadnu prekážku pre poskytnutie ústavnej pred tým postupom krajského súdu, ktorý sťažovatelia namietajú.

Z uvedených dôvodov majú sťažovatelia za to, že vyjadrenie krajského súdu nijako nespochybňuje relevanciu ich námietok voči napadnutému rozhodnutiu. Sťažovatelia sú preto nútení v celom rozsahu trvať na svojej sťažnosti.

Súčasne Vám zároveň oznamujem, že súhlasím s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania v tejto veci.»

Vzhľadom na oznámenie právneho zástupcu sťažovateľov a predsedníčky krajského súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Z konštantnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne

medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/00).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci.

Podstatou sťažnosti sťažovateľov je tvrdenie, že rozsudok krajského súdu ako odvolacieho súdu č. k. 5 Co 260/08-315 z 26. januára 2010 potvrdzujúci právny názor prvostupňového súdu vyslovený v rozsudku č. k. 4 C 40/2004-241 z 30. mája 2008 v časti o „uložení“ povinnosti sťažovateľom spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľom v I. – IV. rade sumu 271 552 Sk s 15,5 % úrokom z omeškania od 19. februára 2004 do zaplatenia, má také závažné nedostatky, ktoré majú za následok porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovatelia považujú za *«najzásadnejšie vady odôvodnenia (i) právnu kvalifikáciu zodpovednosti za škodu na strane sťažovateľov a (ii) spôsob ustálenia skutkového stavu a s ním spojenej otázky „spoluzodpovednosti“ navrhovateľov a (iii) absenciu akéhokoľvek odôvodnenia príčinnej súvislosti»*.

Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Podľa § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) súd v odôvodnení rozsudku uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

V súlade s už uvedenými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku je teda povinnosťou všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia.

Krajský súd dospel k záveru, že rozsudok Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) je vecne správny, čo ho viedlo k jeho potvrdeniu v zmysle § 219 ods. 1 OSP v znení účinnom od 15. októbra 2008. Keďže sa v podstatnom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa, obmedzil odôvodnenie svojho rozhodnutia na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvého stupňa. Z rozsudku okresného súdu č. k. 4 C 40/2004-241 z 30. mája 2008 vyplýva, že tento súd ustálil zodpovednosť za škodu ako objektívnu zodpovednosť.

V odôvodnení napadnutého rozsudku odkazuje krajský súd na ustanovenia o objektívnej zodpovednosti obsiahnuté v § 420a ods. 1 a 2 písm. c) Občianskeho zákonníka, podľa ktorých

„Každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobí inému prevádzkovou činnosťou“ (§ 420a ods. 1 Občianskeho zákonníka), a

„Škoda je spôsobená prevádzkovou činnosťou, ak je spôsobená...

oprávneným vykonávaním alebo zabezpečením prác, ktorými sa spôsobí inému škoda na nehnuteľnosti alebo sa mu sťaží alebo znemožní užívanie nehnuteľnosti“ [420a ods. 2, písm. c) Občianskeho zákonníka].

Okrem uvedených ustanovení okresný súd a krajský súd citujú aj ustanovenie § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka („Každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti“) vyžadujúce pre vznik zodpovednosti zavinenie.

Podstata právneho názoru odvolacieho súdu v predmetnej veci je vyjadrená v odôvodnení rozsudku č. k. 5 Co 260/08-315 z 26. januára 2010 takto:

„Vo veci samej súd prvého stupňa po právnej stránke poukázal na ust. § 420 ods. 1, § 420a ods. 2 písm. c/ O. z. konštatoval, že škoda na rodinnom dome navrhovateľov je v priamej príčinnej súvislosti s realizáciou stavby ateliéru. Odporcovia spôsobili navrhovateľom na ich rodinnom dome v príčinnej súvislosti s ich konaním škodu. Výška skutočnej škody je...

Z vykonaného dokazovania pri hodnotení dôkazov jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach mal súd prvého stupňa preukázané, že návrh bol podaný dôvodne. Vykonaným znaleckým dokazovaním mal súd za preukázané, že odporcovia v I. a II. rade realizovali výstavbu rodinného domu a ateliéru s garážou bez stavebného povolenia, ktoré má garantovať dodržiavanie zákona stavebníkom pri realizácii stavby. Odporcovia 1. a 2. pri uskutočňovaní stavieb sa dopustili porušenia príslušných ustanovení Stavebného zákona a nepovolenou činnosťou spôsobili škodu na susedných nehnuteľnostiach, a preto im súd v súlade s vyššie cit. ust. zákona uložil povinnosť náhrady škody...

Vzhľadom na skutočnosť, že odvolací súd sa v podstatnom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, obmedzil odvolací súd odôvodnenie potvrdzujúceho rozhodnutia na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvého stupňa v zmysle ust. § 219 ods. 2 O. s . p. v znení účinnom od 15. 10. 2008.

Len pre úplnosť konštatuje odvolací súd, že z tvrdení navrhovateľov nevyplývalo, že iba realizáciou nepovolenej stavebnej činnosti naplnili odporcovia všetky predpoklady zodpovednosti za škodu. Už z opísania rozhodujúcich skutočností v návrhu na začatie konania, ale aj ich doplnení po realizovanom znaleckom dokazovaní v priebehu konania vyplýva, že vznik škody na majetku navrhovateľov títo odvíjali od konkrétnych nedovolených zásahov odporcov do domu navrhovateľov (osekanie rímsy, primurovanie nosného múru domu odporcov k domu navrhovateľov, postavenie krovu odporcov na pomúrnicu domu navrhovateľov), ktoré zásahy mali za následok znemožnenie voľného odtoku dažďovej vody

zo strechy domu navrhovateľov v časti pôvodne existujúcej valbovej časti strechy (pred stavebnými zásahmi bol medzi oboma stavbami dostatočný priestor na voľný odtok vody zo strechy domu navrhovateľov na ich pozemok, dnes zastavaný stavbou odporcov), resp. ktoré zásahy vytvorili podmienky pre zhromažďovanie snehovej masy (realizácia štítovej časti strešnej konštrukcie domu odporcov v tesnej blízkosti valbovej časti strechy domu navrhovateľov) a následné zatekanie vody z topiaceho sa snehu (nielen do konštrukcie domu navrhovateľov, ale i odporcov), či možnosti deštrukcie strešnej konštrukcie domu navrhovateľov pod množstvom napadaného snehu.

Skutočnosť, že odporcovia realizovali stavbu či rekonštrukciu garáže a ateliéru v rozpore so stavebným povolením je zrejme už len zo skutočnosti, že časť nosného múru ich domu stojí na pozemku vo vlastníctve navrhovateľov, odporcovia teda nedodržali pri údajnej rekonštrukcii ani pôvodný pôdorys stavby v ich vlastníctve, došlo tak k zhotoveniu stavby novej, navyše čiastočne postavenej na cudzom pozemku.

Práve v príčinnej súvislosti s vyššie uvedenými protiprávnymi zásahmi odporcov došlo na strane navrhovateľov k vzniku škody, predstavujúcej náklady na realizáciu opatrení v smere odstránenia či minimalizovania negatívnych vplyvov stavebných zásahov odporcov, pri zrejmej nemožnosti uvedenia do predošlého stavu (§ 442 ods. 3 O. z.). Ku možnosti a účelnosti jednotlivých technických opatrení sa v priebehu konania vyjadrilo viacero znalcov, pričom ale tieto opatrenia nemajú smerovať len k vysušeniu zavlhnutého múru (ako sa nesprávne domnievajú odporcovia v odvolaní), ale odstráneniu samotných príčin zatekania a hromadenia snehu v styku oboch stavieb, nakoniec znalkyňa Doc. Ing. I. jednoznačne pri pripomienkovaní položkového rozpočtu Pavla Streleckého vo svojom znaleckom posudku zohľadnila najmä nesúhlasné stanovisko odporcov ohľadne neprimeranosti výšky náhrady škody.“

Z citovaného vyplýva, že na jednej strane krajský súd v namietanom rozsudku okresným súdom zistený skutkový stav subsumoval (v zhode s okresným súdom) pod § 420a ods. 2 písm. c) Občianskeho zákonníka (ktorý upravuje objektívnu zodpovednosť za škodu), t. j. vychádzal z toho, že ku škode na rodinnom dome navrhovateľov malo dôjsť v súvislosti s prevádzkovou činnosťou sťažovateľov; na druhej strane sú v rozpore s týmto záverom ďalšie tvrdenia okresného súdu a krajského súdu, ktoré vychádzajú z toho, že

činnosť sťažovateľov bola v danom prípade neoprávnená, resp. v rozpore so zákonom a so stavebným povolením s následným použitím odkazu na § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý zakladá subjektívnu zodpovednosť za vzniknutú škodu. Tieto tvrdenia, ako aj záver o ustanovení zodpovednosti sťažovateľov za vzniknutú škodu je v rozpore s predchádzajúcou argumentačnou líniou založenou na vyslovení objektívnej zodpovednosti sťažovateľov. Tieto skutočnosti spôsobujú vnútornú protirečivosť namietaného rozsudku krajského súdu.

Vo vzťahu k otázke rozsahu zodpovednosti sťažovateľov za škodu sa okresný súd ani krajský súd nevyrovnali s mierou spoluzavinenia navrhovateľov za stav ich nehnuteľnosti, ktorý podľa odporcov (sťažovateľov) spočíval v ich (ne)konaní, čo mohlo ovplyvniť aj určenie rozsahu ich nároku na náhradu škody.

S odpoveďami na uvedené otázky v rámci napadnutého odôvodnenia krajského súdu je spätá aj otázka príčinnej súvislosti *„len medzi protiprávnym úkonom a v súvislosti s ním vzniknutou škodou, a nie medzi udalosťou, ktorá je už ďalšou škodou“*. Závery okresného súdu a krajského súdu o príčinnej súvislosti v ich rozsudkoch majú značne formálnu povahu. Krajský súd k otázke príčinnej súvislosti uvádza jednotlivé činnosti sťažovateľov, ale bez bližšej identifikácie (kedy k nim došlo), rovnako rieši aj otázky jednotlivých druhov škôd, opakujúc nedostatočne odôvodnený záver okresného súdu, že *„medzi porušením právnej povinnosti a vznikom škody je príčinná súvislosť“*. Odôvodnenie rozsudku krajského súdu implikuje záver o tom, že výlučným a jediným dôvodom vzniku žalovanej škody bola činnosť sťažovateľov; v rámci dokazovania tento súd (ani okresný súd) neskúmal, a preto ani neposudzoval a nepripustil možnosť vzniku tejto škody (čiastočne alebo úplne) v dôsledku nečinnosti navrhovateľov, resp. ne(s)plnenia ich povinností, ktoré im uložil stavebný úrad ešte v roku 2003.

Vypracovaniu dôsledného a presvedčivého odôvodnenia tohto rozhodnutia mal krajský súd venovať zvýšenú pozornosť. Krajský súd sa nepresvedčivo a nedostatočne vyrovnal s odôvodnením svojho rozhodnutia, neustálil základnú otázku právnej kvalifikácie zodpovednosti, nezaoberal sa otázkou „spoluzodpovednosti“ navrhovateľov (žalobcov),

vo vzťahu k realizácii výstavby rodinného domu a ateliéru s garážou raz konštatoval, že sa uskutočnila „*bez stavebného povolenia*“, na inom mieste zas, že sa realizovala „*v rozpore so stavebným povolením*“. V rámci odôvodnenia neuviedol, o aký výklad a aplikáciu príslušných ustanovení zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, ktorých „*porušenia sa dopustili*“ odporcovia (sťažovatelia) pri stavbách, sa opieral, nedôsledne riešil otázku posudzovania príčinnej súvislosti pri vzniku jednotlivých škôd.

Uvedené závery všeobecných súdov, okresného súdu a krajského súdu, sú v otázke základnej právnej kvalifikácie z dôvodu neodstrániteľných vnútorných rozporov nepreskúmateľné. Tým je ich odôvodnenie v rozpore s požiadavkami, ktoré na odôvodnenie kladie čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. V nadväznosti na ďalšie uvedené závery ústavný súd konštatuje, že zistené nedostatky odôvodnenia rozsudku krajského súdu spolu dosahujú takú intenzitu, že to viedlo ústavný súd k záveru, že krajský súd svojím rozsudkom č. k. 5 Co 260/08-315 z 26. januára 2010 porušil základné právo sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1 (čl. 127 ods. 1 ústavy), a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Keďže napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu označených základných práv sťažovateľov, ústavný súd tento rozsudok zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Krajský súd bude v ďalšom konaní viazaný právnymi názormi ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde); jeho povinnosťou bude najmä odstrániť nedostatky konkretizované v časti II tohto nálezu (najmä vyrovnanie sa s otázkou, či v danom prípade

ide o subjektívnu alebo objektívnu zodpovednosť) a rešpektovať pritom relevantné ústavné princípy. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že odstránenie vytykaných nedostatkov pri novom rozhodnutí vo veci nemusí viesť v konečnom dôsledku k zmene (výroku) rozhodnutia krajského súdu, t. j. k rozhodnutiu v prospech sťažovateľov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Sťažovatelia žiadali aj o priznanie finančného zadost'učinenia v sume 1 000 €. Vzhľadom na povahu veci ústavný súd považoval zrušenie namietaného rozhodnutia krajského súdu a jeho vrátenie na ďalšie konanie za dostatočné a požadované finančné zadost'učinenie sťažovateľom nepriznal.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním advokátom Mgr. M. K., B. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2009, ktorá bola 721,40 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti) urobené v roku 2010 v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom vychádzal z toho, že úkony boli vykonané pri spoločnom zastupovaní dvoch sťažovateľov. Základná sadzba tarifnej odmeny za každý úkon právnej služby predstavuje sumu 120,23 €, t. j. pri vykonaní dvoch úkonov právnej služby za dve spoločne zastupované osoby by potom odmena predstavovala sumu 480,92 €, avšak po jej znížení o 50 % v zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky ju ústavný súd ustálil na sumu 240,46 €. Paušálna náhrada výdavkov (tzv. režijný paušál) bola priznaná za každý úkon právnej služby v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky v sume 28,84 € (2 x 2 x 7,21 €). K takto vypočítanej sume je potrebné pripočítať 19 % DPH, t. j. 51,16 €, pretože advokát je platiteľom dane z pridanej hodnoty. Ústavný súd priznal sťažovateľom úhradu trov konania v celkovej sume 321,09 €.

Krajský súd je povinný uhradiť trovy konania na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) podľa bodu 3 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2011